

9. března 1924

Členům!

VIII

Práce ve společnosti II

Členové si asi vzpomenou, že když jsem ve službách Anthroposofické společnosti přednášel pro veřejnost, tedy jsem se pokud možno vždycky snažil připomenout i příslušné poznatky, k nimž došla v současné době věda. Činil jsem tak proto, že anthroposofie nesmí být jakýmsi svévolně vymyšleným sektářským názorem. Musí dávat najevo to, čím ve skutečnosti je: světovým názorem a životní praxí, jaké vyžaduje sama naše doba.

Připadá mi, že je naprosto pochybené, když anthroposof *pouze* odmítá, co duchovní život přítomnosti přináší mimo pole jeho anthroposofické působnosti. Činí-li to dokonce takovým způsobem, že si znalec okamžitě všimne, že tady někdo odmítá něco, co sám ani pořádně nezná, pak anthroposofie nikdy nic nepořídí.

Toto by měli mít na paměti členové pracující aktivně v pobočkách. Ničeho žádoucího ale také nedosáhneme, budeme-li *vedle* pojednání zaměřených anthroposoficky pořádat i přednášky líčící jednotlivosti z nejrůznějších vědních oborů současnosti tak, jak se to děje mimo rámec anthroposofického hnutí. Tím se jenom vytváří pro naslouchající členy trapná propast mezi obvyklým dnešním poznáním a poznáním, o jakém musí mluvit anthroposofie.

Je ke škodě věci, když se nadhodí nějaké téma a přitom už předem vznikne dojem, že přednášející si tím chtěl jenom vytvořit příležitost ke kritice nějakých soudobých představ. Bylo by všude třeba nejdříve pečlivě ověřit, do jaké míry příslušná představa poskytuje zdravý výchozí bod pro další výklad. Věc se má povětšinou tak, že se v současnosti všude nabízejí takové významné výchozí body. Není proto ještě třeba se zdržovat kritiky. Ale kritizovat by se mělo jenom něco, co se také napřed vyličí z hlediska svého osobitého charakteru.

Kdyby se k tomu bylo přihlíželo, bylo by mohlo v Anthroposofické společnosti odpadnout něco, co působilo poslední dobou těžkosti. Vědci v našich řadách rozvinuli působnost, která nás může plnit jenom hlubokým uspokojením. A přece vznikl u mnoha členů pocit, že tito vědci působí příliš „málo anthroposoficky“.

Jako protějšek k tomu vznikla snaha rozvinout anthroposofický přístup jako životní praxi v různých oborech. I tady vznikl u mnoha členů pocit, že to, co se v takových „podnicích“ děje, nemá vůbec anthroposofický ráz.

Tato kritika je oprávněná jistě jenom částečně. Neboť ti, kdo kritizují, často nevidí, jak nesnadné jsou takové pokusy v naší době a jak všechno potřebuje svůj čas, aby se mohlo uskutečnit potřebným způsobem.

A přece má onen pocit mnoha členů zdravý základ. Je-li někdo anthro- posof, má v první řadě za úkol zbystřit prostřednictvím anthroposofie svůj duševní zrak, aby to, co vytváří současná kultura, *viděl ve správném světle*. Je přece charakteristické pro naši kulturu, že nachází nekonečně mnoho plodného, že jí však chybí půda, do níž by mohla tyto plodné podněty zasadit. Nepochybně je často třeba končit nej tvrdší kritikou právě tehdy, stavíme-li se k projevům přítomné doby pozitivně a nikoli negativně.

Opomineme-li pozitivní orientaci, neunikneme nebezpečí, že přestaneme mluvit skutečně anthroposofickým způsobem. Jak často slyšíme, že právě vědci v Anthroposofické společnosti říkají: Odstrašili bychom neanthroposofy, když jim budeme jen tak z ničeho nic mluvit o éterném nebo astrálním těle. Jenomže naše slova zůstanou neplodná, budeme-li neanthroposofy v jejich oboru kritizovat a přitom používat jenom úsudků, které by mohly právě tak vyrůst i na jejich poli. Je *možné* mluvit o éterném i astrálním těle, vysvětlíme-li, proč o nich mluvíme.

Budeme-li se však snažit pojednávat o ryze anthroposofických poznacích tak, že se v našich slovech projeví onen prostřednictvím anthroposofie zbystřený duševní zrak, pak zmizí i u členů Anthroposofické společnosti pocit, že naši vědci promlouvají způsobem nedost anthroposofickým a že praktické jednají tak, jak bychom to u členů Společnosti nečekali.

Bude nutné orientovat naše smýšlení tímto směrem, nemá-li náš Vánoční sjezd zůstat snůškou zbožných přání, nýbrž mají-li jeho záměry směřovat k uskutečnění.